

УДК 336.143

А. Ю. Жаріков,
аспірант кафедри фінансів, Київський національний
торговельно-економічний університет, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-7690-8459

DOI: 10.32702/2306-6792.2020.24.79

ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

A. Zharikov,
Postgraduate student of the Department of Finance, Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv

INSTITUTIONAL PRINCIPLES OF FORMING THE SYSTEM OF BUDGET AND TAX REGULATION

У статті показано, що бюджетно-податкове регулювання одна з форм економічного регулювання держави. Значимість цієї форми зростає, оскільки динаміка грошових фондів, розвиток фінансового ринку в останні десятиліття істотно випереджали динаміку товарних потоків і розвиток товарного ринку. Визначено, що держава як провідний учасник і регулятор інвестиційного процесу формує й бере під контроль основний з інвестиційно-фінансових інститутів — державний бюджет розвитку. Навколо останнього утворюється й розвивається мережа інвестиційно-фінансових інститутів, які також належать державі. Важливим є ефективне забезпечення інвестиційних інтересів держави як найбільшого власника й розпорядника фінансових фондів; зазначена місія реалізується за допомогою комплексу відповідних інструментів інвестиційно-фінансового регулювання. Рівень адаптивності фінансових систем країн, що розвиваються, значно нижче, ніж цей показник у країнах з розвинутою економікою, що обумовлено недостатнім розвитком функціонуючих фінансових інститутів. Інституційні зміни постають як процес, спрямований на підвищення інституційної ефективності економічних систем шляхом удосконалення інституційної архітектури та інституційних форм, заданих типом інституційної матриці суспільства. Важливим збереження базових інституцій та цивілізаційних цінностей суспільства в умовах економічних перетворень. Методи, інструменти, важелі бюджетного регулювання визначають можливість кількісного і якісного впливу інституту бюджету на соціальне та економічне середовище. Розробка та проведення науково-обґрунтованої, виваженої, послідовної бюджетної стратегії сприятиме забезпеченню підтримки макроекономічної стабільності в країні, реалізації завдань суспільного розвитку. Інституційна архітектура податкового регулювання соціально-економічного розвитку країни визначає найбільш оптимальні співвідношення: фіскальної, економічної та соціальної функцій податків, кожного з податків у структурі валового внутрішнього продукту. Показано, що бюджетна система є одним з основних інструментів державного регулювання соціально-економічних процесів, оскільки у процесі його складання здійснюється розробка основних напрямів формування та використання бюджетних коштів, виходячи з необхідності вирішення суспільно значимих завдань. Бюджетна політика у сфері державних видатків досить вагомий інструмент впливу на соціально-економічний розвиток, особливо на перехідному етапі економічних перетворень при обмеженості фінансових ресурсів держави.

The article shows that budget and tax regulation is one of the forms of economic regulation of the state. The importance of this form is growing, as the dynamics of monetary funds, the development of the financial market in recent decades have significantly outpaced the dynamics of commodity flows and the development of the commodity market. It is determined that the state, as the leading participant and regulator of the investment process, forms and takes control of the main investment and financial institutions — the state development budget. A network of investment and financial institutions, which also belong to the state, is formed and developed around the latter. It is important to effectively ensure the investment interests of the state as the largest owner and manager of financial funds; this mission is implemented through a set of appropriate tools for investment and financial regulation. The level of adaptability of the financial systems of developing countries is much lower than this figure in countries with developed economies, due to the insufficient development of functioning financial institutions. Institutional change appears as a process aimed at increasing the institutional efficiency of economic systems by improving the institutional architecture and institutional forms given by the type of institutional matrix of society. It is important to preserve the basic institutions and civilizational values of society in conditions of economic transformation. Methods, tools, levers of budget regulation determine the possibility of quantitative and qualitative impact of the budget institution on the social and economic environment. The development and implementation of a scientifically sound, balanced, consistent budget strategy will help ensure the support of macroeconomic stability in the country, the implementation of social development. Institutional architecture of tax

regulation of socio-economic development of the country determines the most optimal ratios: fiscal, economic and social functions of taxes, each of the taxes in the structure of gross domestic product. It is shown that the budget system is one of the main tools of state regulation of socio-economic processes, as in the process of its compilation is the development of the main directions of formation and use of budget funds, based on the need to solve socially significant problems. Fiscal policy in the field of public expenditure is a very important tool for influencing socio-economic development, especially in the transitional stage of economic transformation with limited financial resources of the state.

Ключові слова: бюджет, податки, бюджетна система, податкова система, бюджетно-податкове регулювання, бюджетна політика, податкова політика, інституційні засади, економічний розвиток.

Key words: budget, taxes, budget system, tax system, budget and tax regulation, budget policy, tax policy, institutional principles, economic development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В основі формування архітектури податкового регулювання має бути закладена його мета: створення інституційних умов ефективного функціонування податкового механізму та досягнення дієвого впливу податкових важелів на розвиток країни через регулювання економічного зростання та соціального розвитку, забезпечення відповідних співвідношень оподаткування, їх єдності, досягнення та підтримки оптимальних значень інституційних показників, визначення та досягнення індикаторів інституційних змін у податковій системі країни. Архітектура сучасного податкового регулювання має розвиватися, виходячи із ієрархії домінуючих суспільних потреб, при цьому враховувати фінансову природу та призначення податків. У рамках забезпечення стратегічних потреб суспільства необхідно виділяти фінансові, економічні та соціальні цілі податкового регулювання. З метою забезпечення послідовності, системності та ефективності бюджетної політики важливим є формування довгострокової бюджетної стратегії із визначенням результативних показників реалізації її основних напрямів. Доцільним є поглиблення взаємозв'язку річного та перспективного бюджетного планування. В сучасних умовах, при розробці перспективних напрямів бюджетної політики необхідним є врахування здійснення переорієнтації економіки на переважно ендогенні чинники економічного зростання.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Серед вагомих наукових досліджень зарубіжних вчених у сфері розвитку бюджетно-по-

даткових відносин можна назвати праці А. Афонсо [8], Дж. Б'юкенена, Дж. Джаллеса [8], П. Самуельсона, Дж. Стігліца. Питання бюджетно-податкової політики досліджуються у працях вітчизняних вчених: Т. Канєвої [1; 9], Л. Козарезенко [5], В. Макогон [6,10], А. Нікітішина [2], І. Лютого, М. Пасічного [1; 3; 9], О. Самошкіної [7], Л. Сідельникової [4], І. Чугунова [1; 5—7; 9; 10] та інших.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є розкриття сутності формування системи бюджетно-податкового регулювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Формування інституціональних засад системи бюджетно-податкового регулювання базується на підході до держави як до певного набору економічних відносин. До складу останнього входять відносини із забезпечення поточних, перспективних суспільних потреб, відносини, що виникають у процесі діяльності держави. Застосування такого інституційного підходу дозволяє виділити основні інститути бюджетно-податкового регулювання держави. Місія першого із зазначених інститутів полягає у забезпеченні ефективного державного управління бюджетними коштами. Другий основний інститут бюджетно-податкового регулювання держави носить інвестиційно-фінансовий характер. Його місія полягає у забезпеченні ефективного державного управління грошовими фондами і державними інвестиціями. Третій основний інститут бюджетно-податкового регулювання держави — це незалежний аудит. Держава має потребу в незалежному аудиті з

метою забезпечення вірогідності фінансової звітності державних підприємств, а також підприємств, у капіталі яких держава володіє частками або пакетами акцій. Бюджетно-податкове регулювання сучасної держави виходить як із традиційних, устояних принципів, норм, стандартів, процедур і структур здійснення цього виду державної діяльності, так і з нових реалій суспільних відносин, які склалися у перші десятиліття нинішнього століття: послідовної лібералізації економіки і соціальної сфери, що вимагає застосування якісно нових інструментів державного регулювання; динамічного розвитку так званих віртуальних суспільних відносин, в основі яких процеси соціальної інформації; інтенсивного розвитку публічних процесів і структур, діяльність сучасної соціальної держави. Інституційні основи формування системи фінансово-бюджетного регулювання держави встановлюються на основі реалізації підходів нової інституційної теорії. Базовий елемент даної теорії — інститути, що упорядковують взаємодію між суб'єктами, дозволяючи вирішити протиріччя, які виникли внаслідок обмеженості ресурсів; тим самим інститути визначають головні результати економічної системи і основний напрям її розвитку.

Бюджетно-податкове регулювання одна з форм економічного регулювання держави. Значимість цієї форми зростає, оскільки динаміка грошових фондів, розвиток фінансового ринку в останні десятиліття істотно випереджали динаміку товарних потоків і розвиток товарного ринку. Фінансове регулювання з боку сучасної держави виходить як із традиційних, устояних протягом багатьох років принципів, норм, стандартів, процедур і структур здійснення цього виду діяльності держави, так і з якісно нових реалій суспільних відносин, які склалися за останні десятиліття. Державне фінансове регулювання економіки в його традиційному розумінні є складовою частиною управлінських функцій держави у фінансовій системі, зокрема облік, аналіз і контроль. Особливістю фінансово-бюджетного управління держави є те, що в нього містяться параметри, за якими фіксуються відхилення фактичних даних від нормативних. Інститути, як деякі стійкі структурні утворення, впорядковують процес взаємодії між економічними суб'єктами, дозволяючи ефективно вирішувати протиріччя, які виникають внаслідок обмеженості ресурсів і розбіжностей приватних інтересів у ході конкуренції. Інститути, як деякі вбудовані регулятори й стабілізатори соціально-економічного

розвитку, визначають основні результати економічної системи. В основі будь-якої економічної системи лежать два фундаментальних інститути — влада й власність. Поняття трансакційних витрат має основне значення в новій інституціональній теорії, оскільки самі інститути пояснюються її представниками не з позицій улагоджування конфлікту між інтересами різних суспільних класів, а з погляду одержання економії на трансакційних витратах. Інститут фінансового регулювання певним чином пов'язаний з фундаментальним інститутом власності, оскільки бюджетно-податкове регулювання має справу з фондами, фінансовими результатами руху капіталу конкретних власників. Але у ще більшому ступені інститут фінансового регулювання пов'язаний з фундаментальним інститутом влади [6].

Інститут незалежного аудиту, за визначенням, не належить державі. Однак він, за необхідності, стає інститутом фінансового контролю держави в умовах функціонування державних підприємств. Інституціональна єдність фінансового регулювання повинна відповідати економічній єдності конкурентного поля взаємодії економічних суб'єктів. Економічний зміст ефективного функціонування інституту фінансового регулювання полягає у зниженні витрат від нецільового руху відповідних фінансових потоків. Стратегія подальшого розвитку інституту фінансово-бюджетного регулювання бюджетних видатків зводиться до концентрації ресурсів і повноважень на вирішення завдань бюджетно-податкового регулювання, сформульованих у полі фінансового забезпечення поточних соціальних потреб. Ставиться стратегічне завдання з тими ж фінансовими ресурсами одержати більш високий соціально-економічний результат за рахунок зниження обсягів нецільового використання фінансових ресурсів. Інститут фінансового регулювання створений відповідно до потреб розвитку інвестиційного процесу, у якому держава відіграє значну роль. Держава може виступати в декількох ролях: власник інвестиційних товарів; власник інвестиційних грошей; законодавець на інвестиційному правовому полі; практичний адміністратор інвестиційного ринку. Функція фінансового регулювання торкається всіх зазначених ролей, але найбільше відноситься до формування, розподілу й використанню інвестиційних фондів держави. Початок цього століття характерний процесом інтенсивної взаємодії, зрощування фінансових і інвестиційних відносин. Одним з істотних результатів такого процесу стали інвестиційно-фінансові інститу-

ти, які забезпечують узгодження й взаємне упорядкування базових процесів: акумуляції вільних фінансових ресурсів та інвестування таких ресурсів.

Держава, як провідний учасник і регулятор інвестиційного процесу, формує й бере під контроль основний з інвестиційно-фінансових інститутів — державний бюджет розвитку. Навколо останнього утворюється й розвивається мережа інвестиційно-фінансових інститутів, які також належать державі. Бінарний характер інвестиційно-фінансових інститутів визначає особливості відповідного інституту регулювання держави. У рамках такого інституту регулювання поєднуються функції, структури, процедури, стандарти як фінансового, так і інвестиційного регулювання. Місія цього інституту полягає в ефективному забезпеченні інвестиційних інтересів держави як найбільшого власника й розпорядника фінансових фондів; зазначена місія реалізується за допомогою комплексу відповідних інструментів інвестиційно-фінансового регулювання. Рівень адаптивності фінансових систем країн, що розвиваються, значно нижче, ніж зазначений показник у країнах з розвинутою економікою. Це передусім обумовлено недостатнім розвитком функціонуючих фінансових інститутів. Інституційні зміни постають як процес, спрямований на підвищення інституційної ефективності економічних систем шляхом удосконалення інституційної архітектури та інституційних форм, заданих типом інституційної матриці суспільства. Важливим збереження базових інституцій та цивілізаційних цінностей суспільства в умовах економічних перетворень. Основою внутрішньою причиною таких змін є ускладнення функціонування та розвитку сучасних економічних систем, зокрема науково-технологічні зрушення, залучення нових ресурсів у економічну діяльність, посилення соціальної спрямованості та врахування екологічних обмежень економічного розвитку. Зовнішні причини або фактори інституційних змін виявляються в умовах глобалізації, коли менш розвинені держави інтегруються в структури вже сформованих міжнародних економічних зв'язків та формують цільові параметри перетворень, орієнтуючись на інституційні моделі, характерні для розвинених держав. Наслідки таких інституційних перетворень є у достатній мірі суперечливими у зв'язку з недостатньою конкурентноздатністю запозичених інституцій і можуть супроводжуватися загостренням соціальних, економічних та екологічних проблем у цих країнах. Таким чином, су-

часні інституційні трансформації, що відбуваються під впливом ендегенних та екзогенних чинників, є складними та багатоплановими перетвореннями, які не завжди призводять до підвищення інституційної ефективності економічних систем [1].

Методи, інструменти, важелі бюджетного регулювання визначають можливість кількісного і якісного впливу інституту бюджету на соціальне та економічне середовище. Водночас кількісний вплив характеризується обсягом і показниками перерозподілу валового внутрішнього продукту через бюджетну та податкову систему. Основною метою бюджетного регулювання є розробка і проведення збалансованої бюджетно-податкової політики, спрямованої на активізацію економічного зростання. Реалізація заходів бюджетного регулювання має визначатись з урахуванням циклічності динаміки економіки та рівня стійкості системи державних фінансів. Важливою складовою бюджетного регулювання повинна стати орієнтація державних закупівель на придбання високотехнологічної продукції вітчизняного виробництва. Одним із важливих заходів бюджетного регулювання є виділення видатків бюджету на модернізацію транспортної, телекомунікаційної, енергетичної та житлово-комунальної інфраструктури з метою забезпечення сприятливих умов для підвищення ефективності економічної діяльності [9].

Важливим є впровадження середньострокового індикативного планування в діяльність головних розпорядників бюджетних коштів. Ступінь державного регулятивного впливу, вибір напрямів, форм і методів визначаються у залежності від існуючого етапу соціально-економічного розвитку країни, історично сформованого суспільного бачення щодо обсягу втручання у процеси перерозподілу централізованого державного фінансового фонду. Використання регулюючої моделі розвитку економіки впливає на посилення ролі бюджетного регулювання соціально економічного розвитку, підвищення ефективності та результативності відповідних бюджетних механізмів. Розробка та проведення науково-обґрунтованої, виваженої, послідовної бюджетної стратегії сприятиме забезпеченню підтримки макроекономічної стабільності в країні, реалізації завдань суспільного розвитку. Бюджетна стратегія повинна виходити із розуміння можливостей бюджету щодо виконання пріоритетів суспільного розвитку, забезпечувати передбачуваність умов формування бюджетів на всіх рівнях бюджетної системи. Формування ефективного ме-

ханізму бюджетного регулювання дозволить збалансувати бюджетну систему та сприятиме розвитку фінансових, перерозподільних відносин на макро- і мікрорівні, вирівнюванню соціально-економічних диспропорцій. Розвиток суспільства зумовлює необхідність підвищення ефективності боргової політики у системі державного регулювання економіки [10].

Важливою характерною ознакою інституційної архітектури податкового регулювання є гармонійність, яка забезпечується злагодженістю функціонування і розвитку її складових елементів з правилами, нормами, повноваженнями, вимогами, стандартами з відповідними інституціями, установами. Адаптивність визначає систему податкового регулювання як адаптивний механізм, який має пристосовуватися та змінювати функціонування у системі державного регулювання, відповідно до інтересів суспільства, стратегічних завдань, існуючих і виникаючих викликів та суперечностей, зміни фінансово-економічної ситуації, економічної циклічності. Доцільним є посилення впливу податкової політики на економічний розвиток, забезпечення адаптивності та когерентності податкового регулювання економічних процесів в умовах економічних перетворень. Вагомим завданням є посилення податкового впливу на соціально-економічний розвиток країни. Податкова політика має формувати сприятливі умови для економічного зростання. Зазначене потребує виваженого підходу до використання фіскальної функції оподаткування в умовах необхідності забезпечення сталого економічного розвитку. Податкове регулювання виступає важливим інструментом інституційного регулювання соціально-економічного розвитку країни. Цілісність системи податкового регулювання повинна забезпечуватися внутрішньою єдністю та взаємопов'язаністю таких його складових, як планування, прогнозування, аналіз, облік, контроль, управління, координація, регулювання, адміністрування, фінансування. Така цілісність дозволить забезпечити стійку роботу системи податкового регулювання. Вилучення ж певного елемента із системи матиме наслідком порушення її інституційної рівноваги. Інституційна архітектура податкового регулювання соціально-економічного розвитку країни визначає найбільш оптимальні співвідношення: фіскальної, економічної та соціальної функцій податків, кожного з податків у структурі валового внутрішнього продукту.

Виходячи із стратегічних потреб суспільства та беручи до уваги домінуюче фіскальне

призначення податків, першочерговою метою податкового регулювання є забезпечення держави податковими надходженнями, які необхідні для фінансування вагомих суспільству видатків. У стратегії податкового регулювання така мета має бути пріоритетною та включає забезпечення державного бюджету та місцевих бюджетів податковими надходженнями, виходячи із суспільних потреб; зменшення тіньової економіки, за рахунок покращення сплати податків і зборів на базі побудови оптимального оподаткування їх платників; збільшення частки податків у бюджетних доходах, не допускаючи надмірного податкового навантаження; зміцнення державних фінансів за рахунок збільшення податкових надходжень; удосконалення структури системи оподаткування, підвищення рівня сплати бюджетоутворюючих податків. Фіскальна збалансованість виступає фундаментальним принципом макроекономічної стабілізації [2].

Вагомий вплив на інституційні співвідношення в системі податкової та бюджетної політики, навіть в короткостроковій перспективі, має розмір мінімальної заробітної плати. Соціальна політика регулювання її розміру впливає на елементи та механізми податкового регулювання, співвідношення інституційних показників системи загальнодержавного та місцевого, прямого та непрямого оподаткування. Визначено вплив зміни такої соціальної гарантії як мінімальна заробітна плата на податкового регулювання, прямі та зворотні зв'язки такого впливу з податковими надходженнями бюджету. Прямий зв'язок ідентифікується тоді, коли зростання мінімальної заробітної плати призводить до зростання податкових надходжень бюджету від того чи іншого податку, в механізм розрахунку якого вбудовано цей інституційний показник державної соціальної політики. Зокрема, показник розміру мінімальної заробітної плати впливає на механізм визначення переліку платників та ставки податку на прибуток підприємств. Соціальна політика збільшення соціальних гарантій — мінімальної заробітної плати, впливає на фіскальну та соціальну функцію в податковому регулюванні. Соціальна політика, через встановлення розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи, який вбудований у інституційні елементи та механізми податкового регулювання, впливає на бюджетну політику. Розмір такого базового державного соціального стандарту, як прожитковий мінімум для працездатної особи має зворотний зв'язок із розміром податкових надходжень бюджету від податку на дохо-

ди фізичної особи. Для прикладу, зростання цього соціального стандарту може мати наслідком зменшення податкових надходжень бюджету по податку на доходи фізичної особи, бо збільшується сума податкових соціальних пільг, гранична сума, яка обмежує надання таких пільг, сума деяких витрат платника податку, яка включається до податкової знижки.

Для податкових надходжень бюджету від єдиного податку зв'язок буде навпаки прямий: зростання прожиткового мінімуму для працездатної особи збільшує надходження податку, фіксовані ставки встановлюються радами об'єднаних територіальних громад, міськими радами у межах до десяти відсотків розміру прожиткового мінімуму. Соціальна політика збільшення соціальних стандартів (життєвого мінімуму для працездатної особи), впливає на фіскальну та соціальну функцію, в податковому регулюванні збільшуючи фіскальний потенціал єдиного податку та системи відповідальності за порушення податкового законодавства. Адаптивність та когерентність у формуванні і розвитку інституційної архітектури податкового регулювання має забезпечувати її адекватність та взаємозв'язки заходів і впливу регуляторної політики стратегії сталого розвитку країни. Розбалансування механізмів адаптивності та когерентності інституційної архітектури сучасного податкового регулювання, недовірність навіть одного елемента, зменшення його регулюючого потенціалу, може стати причиною порушення фіскального балансу, стати причиною, яка стримує соціально-економічний розвиток країни.

Важливою передумовою достатньо високих темпів соціально-економічного розвитку країни є його стабільне фінансове забезпечення, яке має досягатися шляхом забезпечення інституційної координації податкової та бюджетної політики, що дозволяє запобігати непередбачуваним фіскальним розривам, забезпечувати оптимальне співвідношення дохідних та видаткових бюджетних складових у коротко, середньо та довгостроковій перспективі, цілісність політики економічного регулювання. Зазначеного можливо досягти за умови розвитку системи бюджетно-податкового планування, виконання дохідної та видаткової частини бюджету як цілісного фінансового механізму.

ВИСНОВКИ

Інститути можна представити як результат процесів, які відбувалися у попередніх періодах часу і тому вони відповідають, передусім, минулому середовищу. Стійка сукупність базових

інститутів, що визначають еволюційний розвиток наступних інституційних структур є інституційною матрицею, що реалізує концепцію системи раціональних структурно-функціональних перетворень. Бюджетна рівновага важлива, насамперед, між запланованими та фактичними показниками, зокрема як співвідношення дохідної та видаткової частини бюджету, дефіциту бюджету, державного боргу до валового внутрішнього продукту. Відповідна рівновага необхідна між фінансово-бюджетними та соціально-економічними показниками країни та у розрізі адміністративно-територіальних одиниць, результативними показниками бюджетних програм, досягненням відповідної суспільної мети та бюджетними видатками розпорядників бюджетних коштів. Інституційна рівновага не означає тільки статичної рівноваги, має бути також стійка динамічна рівновага, зокрема бюджетна збалансованість важлива передусім у середньостроковій перспективі. Дефіцит бюджету є активним інструментом впливу на економічний розвиток у короткостроковому періоді. Бюджетна система повинна мати низку важелів, за допомогою яких держава має можливість здійснювати розподільчі і перерозподільчі функції. Зазначені важелі повинні бути систематизовані в якості певних елементів бюджетного механізму, які включають розробку нормативно-законодавчих документів стосовно бюджетного планування, регулювання, фінансування, звітності, бюджетного контролю. У перерозподілі вартості між сферами суспільної діяльності, територіями, окремими групами громадян для задоволення суспільно необхідних потреб полягає основна регулююча роль бюджетної системи. Необхідність забезпечення узгодженого функціонування всіх елементів бюджетної системи і важливість своєчасного вирішення наявних суспільних проблем призводять до того, що бюджетний процес виступає як об'єкт державного регулювання. Від ступеня оптимізації обсягів і структури дохідної та видаткової частини бюджету залежить рівень економічного зростання держави. Бюджетна система є одним з основних інструментів державного регулювання соціально-економічних процесів, оскільки у процесі його складання здійснюється розробка основних напрямів формування та використання бюджетних коштів, виходячи з необхідності вирішення суспільно значимих завдань. Бюджетний механізм має забезпечувати бюджетне регулювання держави, відображати певну спрямованість бюджетних відносин на виконання економічних і соціальних завдань на

конкретному етапі розвитку держави. Бюджетна політика у сфері державних видатків досить вагомий інструмент впливу на соціально-економічний розвиток, особливо на перехідному етапі економічних реформ при обмеженості фінансових ресурсів держави. Перспективне бюджетне планування як одна з основних складових державного регулювання економічного і соціального розвитку дає змогу підвищити керованість бюджетного процесу та якість розробки і реалізації бюджетної політики.

Література:

1. Бюджетно-податкова політика у системі регулювання економіки: монографія / І.Я. Чугунов, Т.В. Канєва, М.Д. Пасічний та ін.; за заг. ред. І.Я. Чугунова. К.: Глобус-Пресс, 2018. 354 с.
2. Нікітішин А.О. Податкова політика в умовах економічних перетворень. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 480 с.
3. Пасічний М.Д. Фінансова політика держави. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2019. 440 с.
4. Сідельникова Л.П. Фіскальний потенціал податкової системи у механізмі регулювання економічного розвитку. Приазовський економічний вісник. 2019. № 5 (16). С. 317—323.
5. Чугунов І.Я., Козарезенко А.В. Державне фінансове регулювання розвитку людського потенціалу. Вісник КНТЕУ. 2017. № 3. С. 116—132.
6. Чугунов І.Я., Макогон В.Д. Бюджетна стратегія в умовах економічних перетворень. Вісник КНТЕУ. 2018. № 5. С. 5—18.
7. Чугунов І.Я., Самошкіна О.А. Видатки бюджету в системі державного регулювання соціально-економічного розвитку країни. Вісник КНТЕУ. 2019. № 2. С. 103—121.
8. Afonso A., Jalles J. Fiscal composition and long-term growth. Applied Economics. № 46 (3). 2014. pp. 349—358.
9. Budget policy of social development. Chugunov I., Kaneva T., Pasichnyi M. and other. General editorship Chugunov I. Scientific Route. Tallinn, Estonia. 2018. 348 p.
10. Chugunov I., Makohon V. Fiscal strategy as an instrument of economic growth. Baltic Journal of Economic Studies. 2019. Vol. 5. № 3. pp. 213—217.

References:

1. Chuhunov, I.Ya. Kanieva, T.V. and Pasichnyj, M.D. (2018), Biudzhethno-podatкова polityka u systemi rehuliuвання ekonomiky [Fiscal policy in the system of economic regulation], Hlobus-Press, Kyiv, Ukraine.

2. Nikitishyn, A.O. (2019), Podatkova polityka v umovakh ekonomichnykh peretvoren' [Tax policy in the context of economic transformation], Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, Kyiv, Ukraine.

3. Pasichnyj, M.D. (2019), Finansova polityka derzhavy [Financial policy of the state], Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t., Kyiv, Ukraine.

4. Sidel'nykova, L.P. (2019), "Fiscal potential of the tax system in the mechanism of regulating economic development", Pryazovs'kyj ekonomichnyj visnyk, vol. 5 (16), pp. 317—323.

5. Chuhunov, I.Ya. and Kozarezenko, L.V. (2017), "State financial regulation of human potential development", Visnyk KNTEU, vol. 3, pp. 116—132.

6. Chuhunov, I.Ya. and Makohon, V.D. (2018), "Budget strategy in terms of economic transformation", Visnyk KNTEU, vol. 5, pp. 5—18.

7. Chuhunov, I.Ya. and Samoshkina, O.A. (2019), "Budget expenditures in the system of state regulation of socio-economic development of the country", Visnyk KNTEU, vol. 2, pp. 103—121.

8. Afonso, A. and Jalles, J. (2014), "Fiscal composition and long-term growth", Applied Economics, vol. 46 (3), pp. 349—358.

9. Chugunov, I. Kaneva, T. and Pasichnyi, M. (2018), Budget policy of social development, Scientific Route, Tallinn, Estonia.

10. Chugunov, I. and Makohon, V. (2019), "Fiscal strategy as an instrument of economic growth", Baltic Journal of Economic Studies, vol. 5, no. 3, pp. 213—217.

Стаття надійшла до редакції 11.12.2020 р.

www.economy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б») Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73